

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КАФЕДРА ГІСТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

ПРОГРАМА

Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, що присвячена пам'яті члена-кореспондента НАМН України, д.мед.н., професора

Ю. Б. Чайковського

«ТКАНИННІ РЕАКЦІЇ В НОРМІ, ЕКСПЕРИМЕНТІ ТА КЛІНІЦІ»

Київ, 8 - 9 червня 2023

Чайковський Юрій Богданович

(29 червня 1951, Київ — 3 березня 2022, Київ)

Завідувач кафедри гістології та ембріології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця 1994-2022

Доктор медичних наук, професор. Член-кореспондент НАМН України

Заслужений діяч науки та техніки України

Президент Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України

Член Міжнародної академії інтегративної антропології.

Льуреат Державної премії України

Льуреат Премії імені В.П.Комісаренка НАН України

Льуреат Премії НАМН України

Організатор

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця
Кафедра гістології та ембріології

Організаційний комітет

Голова:

Юрій Кучин – ректор Національного медичного університету імені О.О.Богомольця; доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України

Заступники голови:

Олександр Науменко – перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти; доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України

Сергій Земсков – проректор з наукової роботи та інновацій, доктор медичних наук, професор

Олександр Грабовий – доктор медичних наук, професор, в.о. завідувача кафедри гістології та ембріології

Члени оргкомітету:

Професори: Л.Яременко, Л.Сокурєнко; доценти Л.Бідна, А.Демидчук, Г.Козак, Г.Кондаурова, В.Раскалей, Т.Раскалей, Н.Ритікова, С.Савосько, Л.Хламанова, С.Чухрай, С.Шамало, Л.Шобат, Л.Щербак; старший викладач Г.Гаврилюк-Скиба; асистенти Н.Невмержицька (відповідальний секретар), Г.Куц, Н.Бузинська, Н.Димар, О.Ситник

Контакти: Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, м.Київ, проспект Берестійській 34, морфологічний корпус, кафедра гістології та ембріології, 03680.

Проф. Грабовий Олександр Миколайович, тел. +380503853391

Проф. Яременко Лілія Михайлівна, тел. +380662547661

Ас. Невмержицька Наталія Миколаївна, тел. +380686513159 (відповідальний секретар)

E-mail: nmuhistology2023@gmail.com.

9.40-10.00 – Під'єднання до конференції на платформі Zoom

Link:

<https://us02web.zoom.us/j/81368197755?pwd=WGovczIvRDlja1BBY1VZOHExN1lTZz09>

Conference ID: 813 6819 7755

Код доступу: 1gTaBt

10⁰⁰ - Відкриття конференції

9.40-10.00 - Connections with conference participants via Zoom platform

Link:

<https://us02web.zoom.us/j/81368197755?pwd=WGovczIvRDlja1BBY1VZOHExN1lTZz09>

Conference ID: 813 6819 7755

Passcode: 1gTaBt

10⁰⁰ – OPENING the conference

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН УЛЬТРАСТРУКТУРИ СКЕЛЕТНИХ М'ЯЗІВ ГОМІЛКИ КРОЛЯ ПІСЛЯ ПЕРЕТИНУ СІДНИЧНОГО НЕРВУ ТА ВВЕДЕННЯ АСПІРАТУ КІСТКОВОГО МОЗКУ

¹Лисак А. С., ²Курпичова А. Ю.

Науковий керівник: ¹Страфун С. С., член-кореспондент НАМН України, професор

¹ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України»

²Національний медичний університет імені акад. О. О. Богомольця

Київ, Україна

Вступ. Після ушкоджень периферичних нервів кінцівок досі не вирішеною проблемою залишається денерваційні зміни що розвиваються в скелетних м'язах. За час денервації м'язи можуть зазнати значного рівня атрофії після чого перспективи відновлення функції стають марними. Перспективним напрямом збереження денервованих цільових м'язів вважають застосування ендogenous мезенхімальних клітин червоного кісткового мозку.

Мета роботи. Дослідити ультраструктурні зміни м'язів гомілки на тлі гіпотрофії спричиненої денервацією при введенні аспірату червоного кісткового мозку у різні терміни.

Матеріали та методи. Експериментальне дослідження було проведено на статевозрілих кролях масою 3–4 кг. Піддослідні тварини були розділені на 3 групи, всім тваринам виконувався доступ до сідничного нерва, проводили нейротомію, та в подальшому нейрорафію:

- I група – виконували лише нейрорафію сідничного нерва.
- II група – оперативне втручання доповнювалось введенням аспірату кісткового мозку в задню групу м'язів правої гомілки.
- III група – введення аспірату кісткового мозку в задню групу м'язів правої гомілки на початку реіннервації м'язів (7 тижнів після операції).

З метою дослідження ультраструктури цільових скелетних м'язів зразки фіксували у 2,5% розчині глутаральдегіду у фосфатному буфері з наступною дофіксацією 1% OsO₄, зневоднювали у етанолі та ацетоні, ущільнювали у епоксидній смолі (Epon 812, Araldite 502). Ультратонкі зрізи з епоксидних блоків одержували на ультратомі Reichert – Jung. Зрізи фіксували на вольфрамових сітках та контрастували 2% розчином ураніацетату та цитратом свинцю. Зразки досліджували на скануючому електронному мікроскопі Tescan Mira 3 LMU в режимі трансмісійної мікроскопії.

Результати. Цільові скелетні м'язи експериментальних тварин досліджувались на 8, 12 і 16 тижні після оперативного втручання. Достовірними кількісними характеристиками гіпотрофії скелетних м'язів є зменшення діаметру м'язових волокон та їх кількості у одиницях досліджуваних зразків м'язів. На 8 тижні спостерігалось зменшення щільності м'язових волокон. Структурні зміни у м'язах набували мозаїчності: істотна гіпотрофія з колагеногенезом у одних міонах і виражена гіпертрофія інших. На дванадцятому тижні експерименту у м'язових волокнах виявлялись ламелярні тілця, атипові за структурою везикули та їх поєднання у цитоплазмі м'язових волокон. Поява ламелярних тілець є наслідком процесів протеолізу та некроптозу при денерваційній атрофії. У I групі на 16 тижні встановлено зменшення щільності скоротливих білків у саркомерах та збільшення їх довжини. У другій та третій групах у нервових стовбурах кількість нервових волокон та щільність їх проростання (спраутінг) до м'язових волокон візуально є більшою.

Висновки. Визначено, що дія клітин аспірату червоного кісткового мозку може пролонгувати субкритичний стан денервованого м'язу та стимулювати регенерацію травмованого нерва.

Ключові слова: денервація, регенеративні технології, скелетний м'яз, гіпотрофія, аспірат кісткового мозку.

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО МОДЕЛЮВАННЯ СЕПТИЧНОГО ПЕРИТОНІТУ У БІЛИХ ЩУРІВ

Максименко О. С., Гринь В. Г.

Науковий керівник: Гринь В. Г., доктор медичних наук, професор

Кафедра анатомії людини

Завідувач кафедри: Шерстюк О. О., доктор медичних наук, професор

Полтавський державний медичний університет

Полтава, Україна

Вступ. Експериментальні дослідження, присвячені вивченню механізмів патогенезу гострого перитоніту та розробці нових методів медикаментозного та хірургічного лікування набувають все більшої актуальності. На сьогодні в експериментальній медицині відомо безліч різних способів моделювання септичного перитоніту та його ліквідації, але залишена без уваги роль місцевої імунної системи, адже вона приймає безпосередню участь у запаленні.

Мета. Вивчення морфологічних особливостей результатів експериментального моделювання септичного перитоніту у білих щурів.

Матеріали і методи. Дослідження включало 15 статевозрілих білих щурів самців, масою $276,75 \pm 6,56$ грам. Моделювання септичного перитоніту проводилось шляхом перфорації верхівки сліпої кишки в чотирьох точках ін'єкційною голкою G16.

Результати. В результаті проведення експерименту, після дослідження очеревинної порожнини у всіх 15 тварин діагностовано чепцеву тампонаду перфоративного пошкодження сліпої кишки. В 11 випадках перфоративні отвори сліпої кишки були прикриті великим чепцем (73,34%), а в інших 4 тварин тампонаду здійснив один з серозних утворів яєчок, повністю гомологічних великому чепцю білих щурів, названих нами епідидимальними чепцями (26,66%).

Висновки. Початкова стадія тампонади великим або епідидимальним чепцем перфорованої сліпої кишки починається з першої доби експерименту та полягає в тісній міжтканинній консолідації між ними, а також у проростанні кровеносних судин з боку чепця до вогнища інфекції, які забезпечують транспорт відповідних імунокомпетентних клітин. В результаті цього процесу відбувається формування в даній ділянці великих лімфоїдних інфільтратів, а також розростання жирової тканини, яка товстим шаром ізолює запальне вогнище від очеревинної порожнини.

Ключові слова: перитоніт, септичне запалення, адипоцити, сліпа кишка, великий чепець, лімфоїдний вузлик, імунокомпетентні клітини.

ТКАНИННІ РЕАКЦІЇ МІКРО- ТА МАКРОСУДИН НА ТРИВАЛЕ СПОЖИВАННЯ ГЛУТАМАТУ В ЕКСПЕРИМЕНТІ

Матешук-Вацеба Л. Р., Содомора О. О., Джура О. Р., Ващенко М. І., Святоцька Л. О.

Кафедра нормальної анатомії

Завідувач кафедри: Матешук-Вацеба Л. Р., доктор медичних наук, професор

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Львів, Україна

Вступ. Широке застосування у харчовій промисловості глутамату натрію зумовлює необхідність комплексного підходу до вивчення впливу харчових добавок на тканини органів. Сучасна наукова література містить багато повідомлень щодо розвитку ожиріння, зумовленого споживанням глутамату натрію з продуктами харчування. Проте питання структурних змін стінки судин під впливом різноманітних харчових добавок залишається відкритим.

Мета. З'ясувати тканинні реакції сонної артерії, судин гемомікроциркуляторного русла щитоподібної залози та сірого горба гіпоталамуса щура за умов тривалого споживання глутамату натрію.

Матеріали і методи. Матеріал дослідження представлений ультратонкими зрізами стінки загальної сонної артерії в місці розгалуження її на зовнішню та внутрішню сонні артерії, щитоподібної залози та сірого горба гіпоталамуса 20 статевозрілих лабораторних білих щурів-самців, віком 3,5–5,0 місяців і початковою масою тіла 180–200 г. Експериментальним тваринам впродовж 8 тижнів щоденно додавали до харчів глутамат натрію (10 мг/кг/добу глутамату натрію, що вводився пероральним шляхом) і не обмежували їх у споживанні їжі. Контрольні тварини постійно перебували на стандартному раціоні віварію. Ультратонкі зрізи вивчали методом електронної мікроскопії (мікроскоп УЕМВ-100 К при напрузі прискорення 75 кВ і збільшення на екрані мікроскопа $\times 4000$ - $\times 8000$).

Результати. Через 8 тижнів споживання експериментальними тваринами глутамату натрію структура ендотеліоцитів інтими сонних артерій значно порушена. Ендотеліальні клітини переважно набували химерної форми, цитоплазма просвітлена, виявляли вакуолі та злиття піноцитозних пухирців, мітохондрії набрякли з пошкодженими кристами, зерниста ендоплазматична сітка деструктурована, ядра переважно містили конденсований хроматин, розміщений по периферії ядра, траплялися просвітлені ядра, ядерна оболонка з глибокими інвагінаціями, тож ядра в стані апоптозу та каріопікнозу. Ендотеліоцити судин гемомікроциркуляторного русла щитоподібної залози та сірого горба гіпоталамуса набрякли, у їхній цитоплазмі містилися численні деструктуровані мітохондрії і вільні рибосоми. Грудочки хроматину в ядрах ендотеліоцитів та перичитів розміщені на периферії ядра, ядрця атрофовані або відсутні. Апікальна плазмолема подекуди випиналася в просвіт судини та утворювала мікроросинки, гранулярна ендоплазматична сітка фрагментована, комплекс Гольджі містив розширені пухирці, які перетворювалися часто на мікрокісти, у мітохондрій – розріджений матрикс та поодинокі кристи, базальна мембрана потовщена, набрякла, подекуди розшарована, деформована та перервана.

Висновки. Споживання глутамату натрію впродовж 8 тижнів призводить до розвитку як макро-, так і мікроангіпатій в органах експериментальних білих щурів. Перспективним є дослідження можливостей корекції ультраструктурних змін стінки судин за умов впливу глутамату натрію.

Ключові слова: ендотелій, сонна артерія, гемомікроциркуляторне русло, харчова добавка, щур

АЛФАВІТНИЙ ЗМІСТ

«ТКАНИННІ РЕАКЦІЇ В НОРМІ ЕКСПЕРИМЕНТІ ТА КЛІНІЦІ»
Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
присвячена пам'яті члена-кореспондента НАМН України
д. мед. н. професора Ю. Б. Чайковського
Київ 8 - 9 червня 2023

«TISSUE REACTIONS IN THE NORM EXPERIMENT AND CLINIC»
All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation dedicated to the
memory of professor Yu. B. Chaikovsky
Kyiv June 8-9 2023

Akhmedov F. T.	98	Вовченко М. Б.	69	Зелінська М. В.	117
Aminiv R. F.	152	Волошина О. В.	104	Зінич О. Л.	69
Babko A. M.	98	Гаврилюк-Скиба Г. О.	94	Ібрагімова І. В.	66, 127
Bursuk Y. Y.	98	Гебура М. П.	117	Іванців О. Р.	161
Frolov O. K.	152	Гетманюк І. Б.	112	Ігнатіщев М. Р.	116
Gromokovska T. S.	154	Гичка С. Г.	64	Кавин В. О.	161
Halyuk U. M.	99	Гненна В. О.	156	Камінський Р. Ф.	116
Isayev N. B.	98	Горальський Л. П.	105, 164	Качан І. В.	116
Kerimov T. R.	100	Горковенко А. В.	83	Кирпичова А. Ю.	125
Khmara T. V.	153	Горохова М. А.	128	Клинь Ю. Г.	117
Kluchko S. S.	154	Грабовий О. М.	65, 80, 88, 90, 91, 92, 96, 106	Кобзар О. Б.	162
Kobeza P. A.	101	Григорова Н. В.	107	Коваленко Ю. В.	106
Kondaurova A. Yu.	98	Грималюк О. І.	112	Коваль О. А.	118
Lytvyenko R. O.	152	Гринь В. Г.	125	Ковальчук О. І.	67, 68
Mayeyeva L. V.	152, 154	Гриценко О. А.	127	Козак Г. І.	68
Mankivska O. P.	86	Грінівецька Н. В.	69	Колеснік Н. Л.	105
Mota O. M.	99	Гузик М. М.	123	Комар Т. В.	119
Mursalov V. R.	98	Гуменчук О. Ю.	167	Кондаурова А. Ю.	69, 148
Pokotylo P. B.	99	Демидчук А. С.	77, 89, 90, 148, 158	Коновалова Л. В.	143, 159
Popazova O. O.	154	Джура О. Р.	108, 126, 157	Кононов Б. С.	
Protsak T. V.	154	Дзевульська І. В.	66, 67, 68, 116, 127	Король А. П.	156
Richardson M.		Димар Н. М.	148, 158	Костюкова І. М.	66
Rud M. V.	101	Діброва В. А.	64	Кошельник О. Л.	136
Stetsuk Ye. V.	101	Діброва Ю. В.	109	Крамар С. Б.	112, 137
Tavrog M. L.	154	Дідик О. К.	110	Краснова С. П.	141
Алієва О. Г.	87	Дмитренко Р. Р.	111	Кривецький В. В.	121, 135
Альохін О. Б.	88	Дмитрієва К. М.	80	Кузик П. В.	64, 80
Андрієшин О. П.	137	Довбуш А. В.	93	Кулик Ю. А.	83
Анцут О. А.	155	Довгалюк А. І.	112	Кураєва А. В.	90
Апфельханс О. Л.	136, 155	Довжук В. В.	159	Лабудзинський Д. О.	122
Артюх О. В.	69	Долгополов О. В.	132	Лабунець І. Ф.	89
Безштанько М. А.	102	Донченко С. В.	113	Лазаренко Г. О.	123
Береза І. В.	95	Дорошенко С. В.	162	Ласавуц В. С.	124
Бідна Л. П.	63, 80	Дружиніна К. П.	66	Лебединець М. Г.	69
Білінський І. І.	161	Дубинська С. М.	141	Левон М. М.	167
Богданов П. В.	69	Дубінін Д. С.	114	Легедза О. В.	83
Бондар В. М.		Дубінін С. І.	114	Лещенко І. В.	140
Бондаренко М. Д.	162	Дуда О. В.	66	Лесков В. Г.	83
Борута Н. В.	114	Дудок О. В.	147	Лисак А. С.	125
Бурюк О. Д.	103	Дунаєвська О. Ф.	105	Лісаковська О. О.	122
Ващенко М. І.	126	Забродська О. С.	115	Лісничук Н. С.	93
Великий М. М.	122	Загребельна А. О.	82	Літошенко З. Л.	89
Верба Є. І.	79	Заріцька О. О.	160	Лук'янцева Г. В.	141
Вільхова О. В.	114			Луцик О. Д.	108

АЛФАВІТНИЙ ЗМІСТ

Масвський Є. О.	143	Примаченко В. І.	116, 134	Турбал Л. В.	143
Масвський О. Є.	124	Приходько О. О.	134	Уваєв Б. С.	144
Макаренко О. М.	90, 132	Проняєв Д. В.	121, 135	Урсу О. Ю.	155
Максименко О. С.	125	Прус І. В.	136	Усачова А. С.	160
Маліков О. В.	67, 68	Прус Р. В.	136	Утко Н. О.	89
Мар'єнко Н. І.	84, 166	Пушко В. І.	149	Федонюк Л. Я.	145
Масна З. З.	147	Пшиченко В. В.	95	Федорак В. М.	161
Матвейшина Т. М.	69, 165	Раковська І. А.	95	Харкевич Ю. О.	89
Матешук-Вацеба Л. Р.	85, 126, 134	Раскалей В. Б.	94, 96	Хворостяна Т. Т.	162
Матківська Р. М.	66, 127	Раскалей Т. Я.	65, 94	Хижняк В. В.	128
Мельник Н. О.	70	Редько О. С.	137	Хламанова Л. І.	75
Мервінська Ю. В.	127	Ритікова Н. В.	73, 80	Хомінська М. Б.	67
Мервінський Т. С.	91, 127	Романюк Р. К.	164	Цигикало О. В.	103, 111
Мищенко О. М.	69	Рудь М. В.	104	Цуманець І. О.	146
Морозова Н. Л.	142	Рябовол В. М.	138	Челпанова І. В.	108, 147
Небесна З. М.	71	Савосько С. І.	90, 91, 98, 122, 123, 132, 138	Черкасова Л. А.	68, 142
Невмержицька Н. М.	72, 88, 92, 106, 148	Савочкіна М. В.	139	Черкасова О. В.	68
Нескоромна Н. В.	136, 155	Савчук Т. В.	140	Черно В. С.	95
Новосад Н. В.	128	Світлицький А. О.	69, 165	Черновол П. А.	117
Огінська Н. В.	93	Святоцька Л. О.	126	Чернявський А. В.	69, 165
Олексієнко В. В.	163	Синицька А. М.	66, 127	Чугін С. В.	69
Олійник І. Ю.	130, 150	Ситнік О. І.	74	Чухрай С. М.	76, 148, 158
Олійник Т. М.	141	Скоробогатов А. М.	141	Шамало С. М.	77, 89, 90, 148, 158
Олійніченко Я. О.	129	Содомора О. О.	126	Шевченко О. О.	167
Ошурко А. П.	130	Сокульський І. М.	105	Шепелев С. Е.	88
Пайдаркіна А. П.	131	Сокурєнко Л. М.	96	Шепітько В. І.	104
Пантелеймонова Т. М.	89	Сосновський В. В.	141	Шиманський І. О.	122
Парахоняк В. В.	161	Стегней М. М.	74	Шобат Л. Б.	78
Пархоменко М. В.	162	Степаненко О. Ю.	84, 166	Шпита Т. М.	102
Пастухова В. А.	141	Степук Є. В.	114	Шутурма О. Я.	93
Пелипенко Л. Б.	104	Сухляк В. В.	130	Щербаков М. С.	69, 165
Первак І. Л.	167	Танасійчук І. С.	117	Якубишина Л. В.	93
Печак О. В.	149	Танасічук-Гажисєва Н. В.	142	Яніцька Л. В.	149
Підвальна У. Є.	85	Твердохліб І. В.	??	Яременко Л. М.	65, 80, 91, 96, 124, 143, 144
Підлісецький А. Т.	132	Тимошенко І. О. І.	116	Яремчук Н. І.	150
Подзігун Л. В.	66	Титарєнко В. М.	66, 127	Ячмінь А. І.	??
Поліщук В. С.	133	Ткаченко М. М.	142	Ященко А. М.	108